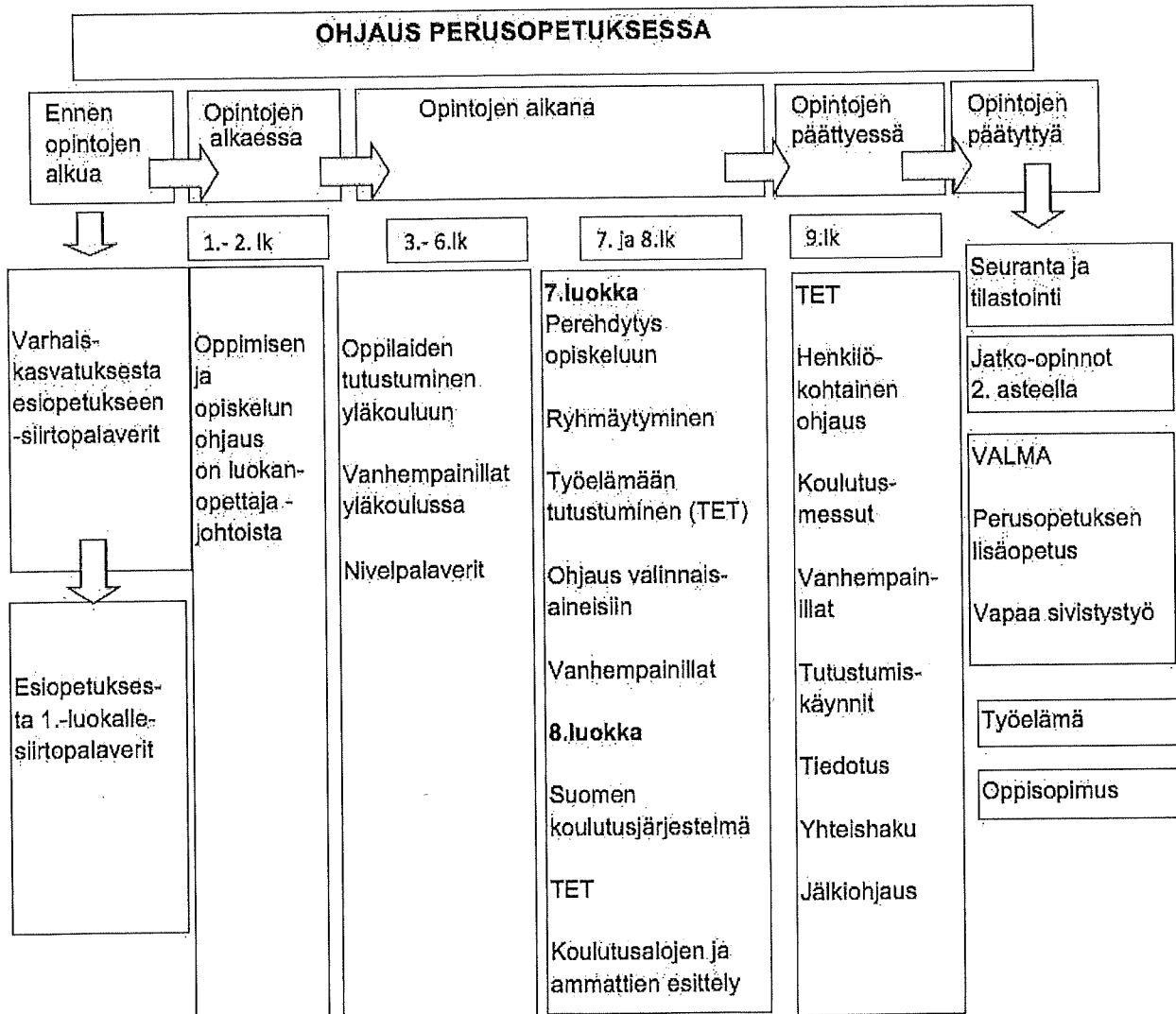

Ohjauksen rakenne perusopetuksessa

Ohjauksen toteutuminen taataan monitahoisella yhteistyöllä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa. Ohjauksessa korostuu yhteistyö huoltajien kanssa. Kaikki opettajat ohjaavat oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttavat häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan. Tällä ennaltaehkäistään opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä, syrjäytymistä ja annetaan valmiuksia jatko-opintoja sekä työelämää varten.

- luokkaohjaus
  - 7 lk. 0,5 vuosiviikkotunti (yksi oppitunti viikossa kahden jakson aikana)
  - 8 lk. 0,5 vuosiviikkotunti (yksi oppitunti viikossa kahden jakson aikana)
  - 9 lk. 1 vuosiviikkotunti (yksi oppitunti viikossa joka jaksossa)
- yksilöohjaus
  - 7. ja – 8. -luokkalaisille tarjotaan yksilöohjausta tarpeen mukaan
  - 9. - luokalla jokaiselle oppilaalle järjestetään yksilöohjausta lukuvuoden ajan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti
- pienryhmäohjaus
  - pienryhmäohjausta hyödynnetään luokka- ja yksilöohjausten rinnalla mahdollisuuksien mukaan

- huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö
  - luokanvalvojen pitämät vanhempainvartit
  - vanhempainillat
  - huoltajien tapaamiset
  - sähköiset viestintäkanavat

- pedagogisessa tiimissä työskentely

- työelämän kanssa tehtävä yhteistyö
  - 7-luokalla kahden päivän mittainen TET
  - 8.- luokalla viikon mittainen TET
  - 9.-luokalla 2 x viikon mittainen TET
  - paikallisten yrittäjien kanssa tehtävä yhteistyö

- toisen asteen oppilaitosten kanssa tehtävä yhteistyö
  - avoimet ovet
  - koulutusinfot
  - koulutusmessut
  - oppisopimusinfot

Ohjaus vuosiluokilla 7–9

Jokaisella oppilaalla on oikeus saada opetuksen lisäksi ohjausta. Ohjaukseen osallistuvat kaikki opettajat. Ohjaustoiminnan tarkoituksena on tukea oppilaan onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, vahvistaa opiskelutaitoja ja itseohjautuvuutta sekä kehittää oppilaan valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja perusopetuksen aikana ja sen jälkeen. Ohjauksella vahvistetaan myös yhteistyötaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa ryhmissä ja ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä. Ohjauksen tehtävänä on osaltaan estää oppilaiden syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa.

Kouluissa toteutettava ohjaus tukee ennaltaehkäisevän toiminnan lisäksi erityisesti niitä oppilaita, joilla on opiskeluun liittyviä vaikeuksia. Henkilökohtaisen ohjauksen avulla ehkäistään oppimisvaikeuksien syntyä ja tuetaan sosiaalista kasvua sekä edesautetaan opiskelutaitojen ja vastuullisuuden kehittymistä.

Työn- ja vastuunjako

Oppilaanohjaaja on ohjauksen asiantuntija koulussa. Hänellä on päävastuu oppilaanohjauksen suunnittelusta ja toteuttamisesta vuosiluokilla 7–9. Oppilaanohjaajan ohjaustehtävät liittyvät oppilaan kasvun tukemiseen, oppimisen ohjaamiseen ja urasuunnitteluun. Oppilaan itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden vahvistaminen koulunkäynnin eri vaiheissa ja valinnoissa, erityisesti nivelvaiheissa ja siirtymissä on keskeistä oppilaanohjaajan työssä. Oppilaanohjauksen oppitunnit, pienryhmäohjaus, ohjauskeskustelut, tiedottaminen ja moniammatillinen yhteistyö mm. koulujen, oppilaitosten ja työelämän kanssa ovat oppilaanohjaajan työtapoja. Oppilaanohjaajan antama yksilöllinen ohjaus kohdentuu tuen tarpeen mukaisesti. Erityisen tuen aikana oppilaanohjaajan antamassa ohjauksessa korostuu oppilaan valmistautuminen jatko-opintoihin ja tuettu siirtymä toiselle asteelle. Oppilaanohjaaja osallistuu myös koulun oppilashuoltotyöhön ja on pedagogisen tiimin jäsen.

Oppilaalla on mahdollisuus tutustua erilaisiin koulutusvaihtoehtoihin ja oppilaitoksiin sekä työelämään. Oppilaanohjaaja vastaa oppilaidensa työelämään tutustumisen järjestelystä ja ohjauksesta. Itsetuntemus, ammattien ja työelämän tuntemus sekä tieto sopivista jatko-opintovaihtoehdoista ovat oppilaan tulevaisuuden suunnittelun perusta.

Koulun vaihtuessa ja koulupolun siirtymävaiheissa oppilaanohjaaja osallistuu valmisteluun ja ohjaa oppilasta siirtymiseen liittyvissä asioissa. Oppilaanohjaaja vastaa oppilaiden ohjauksesta jatkokoulutukseen hakemisessa, yhteishaun järjestelystä koulussa, oppilaidensa sijoittumisen seuraamisesta ja

jälkiohjauksesta. Oppilaanohjaaja tekee yhteistyötä huoltajien kanssa oppilaan opiskeluun, urasuunnitteluun ja jatkokoulutukseen liittyvissä asioissa ja tiedottaa valinnan mahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan tulevaisuudelle.

Luokanvalvoja on yläkoulussa oman luokkansa oppilaiden lähiohjaaja ja seuraa luokkansa oppilaiden koulunkäynnin sujumista. Hänen tehtävissään korostuu yhteistyö luokan, oppilaiden, huoltajien, muiden opettajien ja oppilashuollon kanssa oppilaan koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Luokanvalvoja tutustuttaa oppilaan omaan luokkaansa ja kouluun, huolehtii luokan ryhmytyimisestä ja luo myönteistä yhteishenkeä luokkaansa.

Luokanvalvoja seuraa oppilaiden koulunkäynnin säännöllisyyttä ja koulumenestystä, selvittää poissaolojen syyt ja kannustaa oppilaita koulutyössä. Hän seuraa oppilaidensa jaksamista ja hyvinvointia ja puuttuu ongelmiin. Oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksissa luokanvalvoja tekee yhteistyötä pedagogisen tiimin kanssa. Luokanvalvoja vastaa pedagogisen arvion ja pedagogisen selvityksen osalta prosessista sekä tarvittavien lomakkeiden kirjaamisesta yhdessä erityisopettajan kanssa.

Luokanvalvoja on säännöllisesti yhteydessä huoltajiin oppilaan koulunkäynnistä. Yhteistyön muotoja ovat vanhempainvartit oppilaan, opettajan ja huoltajien kesken, huoltajien tapaamiset, vanhempainillat sekä oppilaan koulunkäynnistä ja kouluun liittyvistä asioista tiedottaminen koulun ohjeiden mukaisesti.

Aineenopettaja on oman oppiaineensa opetuksen ja pedagogisen ohjauksen asiantuntija. Hän vastaa oppiaineensa oppimisen ja opiskelutekniikan ohjauksesta ja opettamisesta. Hän seuraa ja arvioi oppilaan oppimista, oppitunneille osallistumista ja informoi huoltajaa arvioinnista ja oppilaan menestymisestä oppiaineessa.

Aineenopettaja luo myönteistä opiskeluilmapiiriä oppiaineen tunnilla. Aineenopettaja kartoittaa oppilaan tuen tarpeita oppiaineessaan, osallistuu tukitoimien suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä erityisopettajan ja muiden opettajien kanssa. Hän seuraa oppilaan jaksamista ja puuttuu huolenaiheisiin yhteistyössä pedagogisen tiimin ja huoltajien kanssa. Aineenopettaja informoi oppilaita oman oppiaineensa sisältöjen yhteydestä työelämään ja ammatteihin.

Päättöarvioinnin lähestyessä aineenopettajien tehtävänä on lukuvuoden vielä ollessa käynnissä antaa oppilaille paitsi tietoa suoriutumisen nykytilasta ja -tasosta myös oppimista eteenpäin ohjaavaa arviointipalautetta. Samoin tulee huolehtia siitä, että oppilaat ja huoltajat ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päättöarvioinnin kriteereistä. Palautteen ja ohjauksen tulee olla riittävän yksityiskohtaista ja yksilöllistä.¹

Erityisopettaja on erityisopetuksen asiantuntija koulussa. Hän antaa erilaisin joustavin järjestelyin opetusta oppilaille, joilla on opiskelussa yleisen, tehostetun tai erityisen tuen tarvetta. Erityisopettaja osallistuu oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn, tunnistamiseen, tukitoimien suunnitteluun ja tuen toteutukseen yhteistyössä muun opetus- ja ohjaushenkilöstön kanssa. Hän osallistuu oppimissuunnitelman ja HOJKS:in laadintaan.

Päättövaiheessa erityisopettaja tekee yhteistyötä oppilaanohjaajan kanssa tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden jatko-opintojen suunnittelussa. Opetustyön ohella erityisopettajan työhön kuuluu muun muassa konsultointia, oppilashuollollista työtä sekä tukitoimien selvittelyä ja järjestämistä yhdessä huoltajien ja moniammatillisten verkostojen kanssa.

Koulun muu henkilökunta tukee koulutyön sujumista ja koulun kasvatustavoitteita.

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokilla 7–9

Vuosiluokka 7

¹ <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tekstikappale/429828>

Kouluyhteisössä toimiminen

- opiskelu ja käytänteet yläluokilla
  - vastuunotto omasta oppimisesta
  - itseohjaavuuteen ohjaaminen
- oppilashuolto
- uusi luokka ja oppilastoverit
- vuorovaikutustaidot

Koulu työympäristönä ja osana yhteiskuntaa

- oppivelvollisuus
- perusopetuksen rakenne
- opinnoissa eteneminen
- oppimisen arviointi

Opiskelun taidot

- oppimisen taidot ja tekniikat
  - oppimismallit
  - oppiminen-unohtaminen
  - oppimiseen vaikuttavia tekijöitä

Itsetuntemus

- omat vahvuudet, kyvyt ja taidot
- oppilaan hyvinvointitaidot
- kehittämis- ja oppimiskohteiden tunnistaminen
- omien toimintamallien ja suunnitelmien soveltaminen tarvittaessa

Tavoitteiden asettelu

- oppii tekemään valintoja omista lähtökohdista ja kiinnostuksen kohteista (esim. valinnaisaineet)
- omaan opiskeluun liittyvät tavoitteet
- itsearviointitaitoihin perehtyminen

Oppilas tutustuu koulu- ja kuntayhteisön työtehtäviin 1–2 päivän mittaisen TET-jakson ajan.

Vuosiluokka 8

Oppiminen ja opiskelu

- vastuunotto omasta oppimisesta
- omien oppimiskohteiden itsearviointi
- omien toimintamallien ja suunnitelmien soveltaminen tilanteen mukaan

Itsetuntemus

- omien vahvuuksien, kykyjen, taitojen tunnistaminen
- oppilaan hyvinvointitaidot
- kehittämis- ja oppimiskohteiden hyödyntäminen
- omiin valintoihin vaikuttavat tekijät ja niiden tunnistaminen

Tavoitteiden asettaminen

- omaan opiskeluun ja urasuunnitteluun liittyvät tavoitteet
- itsearviointitaitojen kehittäminen

Työelämätietous

- Suomen elinkeinorakenne ja ammattialat
- työelämään tutustuminen
- yrittäjyys

Ammatti- ja työelämätietous

- perehtyminen ammatteihin
- työn ja ammattien muuttuminen
- yhden viikon mittainen työelämään tutustuminen (TET)
- työelämätaidot

Tiedonhaku

- tiedonhankintataitojen harjoittelu viestintäteknologiaa hyödyntäen

Koulutusrakenne

- Suomen koulutusjärjestelmä

Tiedonhaku

- tiedonhankintataitojen harjoittelu viestintäteknologiaa hyödyntäen

Ohjauspalvelut

- Tutustuminen monikanavaisiin tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluihin

Vuosiluokka 9

Oppiminen ja opiskelu

- vastuunotto omasta oppimisesta
- omien oppimiskohteiden itsearviointi
- omien toimintamallien ja suunnitelmien soveltaminen

Itsetuntemus

- omien vahvuuksien, kykyjen ja taitojen hyödyntäminen⁴
- oppilaan hyvinvointitaidot
- omiin valintoihin vaikuttavat tekijät ja niiden huomioon ottaminen

Työelämätietous

- nuorten työlainsäädäntö
- tasa-arvo työelämässä
- työnhakutaidot

Yrittäjyys

- sisäinen ja ulkoinen yrittäjyys

Työelämään tutustuminen (TET)

- tukea oppilaan uravalintaa
- lähentää koulua ja ympäröivää elinkeinoelämää
- lisätä oppilaan työelämän tuntemusta
- työelämätaidot

Koulutusrakenne

- Suomen koulutusjärjestelmä

Jatko-opintomahdollisuudet peruskoulun jälkeen

- koulutusvaihtoehtojen esittely
- omaehtoiset tutustumiset toisen asteen oppilaitoksiin

Oma ratkaisuni

- tulevaisuudensuunnittelu ja päätöksenteko nuoren elämässä

Hakeutuminen jatko-opintoihin

- yhteishaun ja muiden hakujen käytänteet
- tiedonhakutaitojen harjoittelu viestintäteknologiaa hyödyntäen

Opiskelu ja työskentely ulkomailla

- kielimatkat
- vaihto-oppilastoiminta
- työskentely ulkomailla

Alueen ohjauspalvelut

- alueen työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimiston) tarjoamat ohjaus-, tiedotus- ja neuvontapalvelut
- muut kaupungin ohjauspalvelut

TET- jaksojen pääpaino on 9.-luokalla, jolloin oppilas on kahden viikon ajan tutustumassa työelämään.

Työelämään tutustumisjaksot järjestetään koulun säännösten mukaan. Oppilaat hankkivat TET-paikkansa itse. Oppilaanohjaajat auttavat käytännön järjestelyissä. Erityisen tuen piirissä oleville oppilaille tarvittaessa räätälöidään työelämään tutustuminen yhteistyössä erityisopettajan kanssa.

Yhdeksännen luokan ohjaus

Henkilökohtainen ohjaus korostuu erityisesti 9.-luokan oppilaanohjauksessa jatko-opintoja suunniteltaessa.

Työelämään tutustuminen eli TET kestää kaksi viikkoa 9.-luokalla. TET-jakso järjestetään kahdessa viikon mittaisessa osassa, ensimmäinen talvella ja toinen myöhemmin keväällä. TET-paikkojen haussa oppilaita kannustetaan miettimään niiden hyödyllisyyttä jatko-opiskelun ja mahdollisesti kesätöiden kannalta.

Päättöluokkalaisilla on mahdollisuus vierailta toisen asteen oppilaitosten järjestämässä avointen ovien päivissä. Huoltajille järjestetään yläkoulujen yhteinen vanhempainilta yhteishausta.

Toisen asteen oppilaitosten opinto-ohjaajat ja tutorit voivat vierailta kouluissa. Erityisen tuen tarpeessa oleville päättöluokkalaisille järjestetään tarvittaessa koulutuskokeilu tai räätälöity tutustuminen oppilaitokseen.

Oppilaanohjaaja tiedottaa sekä päättöluokkalaisia että heidän huoltajiaan ajankohtaisista asioista, kuten esim. TET:istä, tutustumiskäynneistä, vanhempainilloista ja yhteishausta. Oppilaanohjaaja auttaa lukioden ainevalintojen tekemisessä ja pääsy- ja soveltuvuuskokeisiin valmentautumisessa.

Ennen lukuvuoden loppua päättöluokkalaisille ja heidän huoltajilleen tiedotetaan jatko-opintoihin liittyvistä asioista.

Yhteishaku

Yhteishaku on valtakunnallinen järjestelmä, jossa haetaan toisen asteen koulutukseen (lukiot ja ammatilliset oppilaitokset). Haku tehdään sähköisesti osoitteessa www.opintopolku.fi

Tavoitteena on, että jokainen peruskoulun päättöluokkalainen hakee jatko-opintoihin. Oppilaanohjaaja koordinoi yhteishakua ja tiedottaa siitä. Oppilaat tekevät haun yhteisesti koulussa oppilaanohjaajan kanssa. Huoltajaa kuullaan nuoren hakeutuessa koulutukseen. Huoltajien kuuleminen järjestetään toimittamalla heille tieto nuoren koehakukohteista ennen varsinaista hakua. Huoltajia tiedotetaan myös muutoksista, jos niitä ilmenee koehaun ja varsinaisen yhteishaun aikana.

Jälkiohjaus

Yhteishaun tulosten selvittyä oppilaanohjaaja on yhteydessä niihin oppilaisiin, jotka jäivät ilman jatko-opiskelupaikkaa. Oppilaille järjestetään yläkoulujen yhteinen jälkiohjaustilaisuus. Kunnan etsivän nuorisotyön kanssa tehdään yhteistyötä.

Oppilaanohjaajan ohjauksen vuosikello Humppilassa

Oppilaanohjaajan työhön kuuluvat oppitunnit, pienryhmäohjaus, ohjauskeskustelut, tiedottaminen ja moniammatillinen yhteistyö mm. toisen asteen oppilaitosten ja työelämän kanssa sekä toimiminen pedagogisen tiimin jäsenenä.

Elokuu

- jälkiohjaus
- oppilaiden tiedonsiirtopalaverit toisen asteen oppilaitosten kanssa
- selvityksen tekeminen ilman opiskelupaikkaa jääneiden oppilaiden sijoittumisesta ja tiedon lähettäminen kouluvirastoon
- tulevista aikatauluista informoiminen: TET-aikataulu, yhteishakuaikataulu, vanhempainillat

Syyskuu

- TET-järjestelyt
- luokanvalvojien vanhempainvartit
- henkilökohtaisten ohjausten aloittaminen yhdeksännen luokan oppilaille
- mahdolliset alueelliset koulutukset
- seitsemäsluokkalaisten haastatteluja tarvittaessa

Lokakuu

- 9. luokan oppilaiden TET-lomakkeiden kerääminen
- 9. luokan oppilaiden henkilökohtainen ohjaus

- 9. luokan oppilaiden vierailut toisen asteen oppilaitoksiin käynnistyvät
- 7.-luokkalaisten TETit alkavat

Marraskuu

- yhteishakuun valmistautuminen (tiedottaminen oppilaille ja huoltajille)
- 7.-luokkalaisten TETit jatkuvat.
- yhteishaun koulutus oppilaanohjaajille
- yhteistyö toisen asteen kanssa
- 9. luokan oppilaiden henkilökohtainen ohjaus
- erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden nivelvaiheen suunnittelu ja neuvottelut

Joulukuu

- yhteishaun harjoitushaku ja huoltajien tiedottaminen
- 9. luokan oppilaiden henkilökohtainen ohjaus

Tammikuu

- 9. luokan oppilaiden henkilökohtainen ohjaus
- 9.-luokkalaisten ensimmäinen TET-jakso
- yläkoulujen yhteinen yhteishakuinfo 9. luokan oppilaiden huoltajille
- valinnaisaineoppaan laatiminen
- tiedonsiirtolomakkeen kerääminen yhteishakua varten

Helmikuu

- 9. luokan oppilaiden henkilökohtainen ohjaus
- yhteishakuun valmistautuminen
- valinnaisaineiden esittelyilta 7.- ja 8.-luokkalaisten huoltajille
- valinnaisainevalintoihin liittyvät järjestelyt

Maaliskuu

- yhteishaku ja siihen liittyvät tehtävät
- 8. luokan oppilaiden ohjauskeskustelut
- 8. luokan TET

Huhtikuu

- 8. luokan oppilaiden ohjauskeskustelut alkavat
- ammattialaesittelyjä kahdeksasluokkalaisille

Toukokuu

- perusopetuksen jälkeiseen valmistavaan koulutukseen haku (10.-luokka ja VALMA)
- jälkiohjauksesta tiedottaminen
- 6. luokan oppilaille tutustumispäivä uudessa yläkoulussa
- 9. luokkien jälkiohjaustiedote oppilaille ja huoltajille
- 9.-luokkalaisten toinen TET-jakso
- yhteistyöpalaverit toisen asteen oppilaitosten kanssa

Kesäkuu

- jälkiohjauspäivä
- yhteydenotto ilman opiskelupaikkaa jääneisiin oppilaisiin
- tilasto perusopetuksen päättäneiden sijoittumisesta jatko-opintoihin